

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΖΑ κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 32927/03)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

27 Ιουλίου 2006

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Kaja κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, Πρόεδρος,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

F. TULKENS,

E. STEINER,

K. HAJIYEV,

D. SPIELMANN,

S.E. JEBENS,

και τον Γραμματέα του Τμήματος, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 6 Ιουλίου 2006.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 32927/03) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ένας Αλβανός υπήκοος, ο Sokrat Kaja («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 10 Οκτωβρίου 2003 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τους Δικηγόρους Θεσσαλονίκης Κ. ΤΣΙΤΣΕΛΙΚΗ και Α. ΣΠΑΘΗ. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ζ. ΧΑΤΖΗΠΑΥΛΟΥ, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 14-12-2004, το Πρώτο Τμήμα απεφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση, και, δυνάμει του άρθρου 29 § 3 της Συμβάσεως, να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και της ουσίας. Στις 17-12-2004, η Αλβανική Κυβέρνηση εκλήθη να υποβάλει εγγράφως, εφόσον το επιθυμούσε, τις παρατηρήσεις της επί της υποθέσεως (άρθρα 36 § 1 της Συμβάσεως και 44 § 1 β) του Κανονισμού Διαδικασίας). Στις 21-3-2005, η Αλβανική Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι δεν επιθυμούσε να ασκήσει το δικαίωμα αυτό, ούτε να παρέμβει στη διαδικασία.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

A. Τα πραγματικά γεγονότα της υποθέσεως

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1965 και διαμένει στην Αλβανία.

5. Στις 25-2-2002, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε φυλάκιση τεσσάρων ετών για παραβάσεις της νομοθεσίας περί ναρκωτικών και διέταξε να έχει η έφεση του προσφεύγοντος ανασταλτικό αποτέλεσμα, υπό την προϋπόθεση ότι ο προσφεύγων θα καταβάλει εγγύηση και ότι δεν θα εγκαταλείψει τη χώρα (απόφαση 259/2002). Ο προσφεύγων άσκησε έφεση και αφέθη ελεύθερος στις 27-5-2002. Η δικάσιμος ορίστηκε για τις 26-9-2003.

6. Στις 27-1-2003, το Πενταμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε φυλάκιση τριών ετών για διαφορετική υπόθεση εμπορίας ναρκωτικών και διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος αμέσως μετά από την έκτιση της ποινής του (απόφαση 121-122/2003). Ο προσφεύγων κρατήθηκε στις φυλακές Λαρίσης.

7. Στις 14-7-2003, το Συμβούλιο του Πλημμελειοδικείου Λαρίσης διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων είχε εκτίσει τα τρία πέμπτα της ποινής του και ότι ο νόμος επέτρεπε την αποφυλάκισή του. Διέταξε τότε την αποφυλάκισή του υπό τον όρο να εγκαταλείψει τη χώρα (βούλευμα 337/2003). Ο προσφεύγων αποφυλακίσθηκε στις 14-7-2003 και αμέσως κρατήθηκε, εν όψει της απελάσεώς του, στα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης. Ο προσφεύγων διαμαρτυρήθηκε, επικαλούμενος την απόφαση 259/2002 η οποία του απαγόρευε να εγκαταλείψει τη χώρα, όμως οι διαμαρτυρίες του δεν είχαν αποτέλεσμα. Στις 16-7-2003, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λαρίσης αίτηση, με την οποία ζητούσε να αντικατασταθεί ο ως άνω όρος. Στις 12-8-2003, η αίτηση του προσφεύγοντος απερρίφθη επειδή η απέλασή του είχε διαταχθεί με την απόφαση 121-122/2003 του Εφετείου Θεσσαλονίκης (βούλευμα 397/2003).

8. Στις 2-9-2003, ο Εισαγγελέας Εφετών Θεσσαλονίκης γνωμοδότησε ότι ο προσφεύγων δεν μπορούσε να απελαθεί, εφόσον εκκρεμούσε η έφεσή του κατά της αποφάσεως 259/2002.

9. Στις 11-9-2003, ο προσφεύγων ζήτησε να λάβει αντίγραφο της δικογραφίας και να πληροφορηθεί τους λόγους της κρατήσεώς του. Ο προσφεύγων έλαβε αντίγραφο της δικογραφίας την ίδια ημέρα. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2003, πληροφορήθηκε ότι τελούσε υπό κράτηση εν όψει της απελάσεώς του, κατ' εκτέλεση της αποφάσεως 121-122/2003 και των βουλευμάτων 337/2003 και 397/2003.

10. Στις 26-9-2003, ο προσφεύγων οδηγήθηκε ενώπιον του Εφετείου Θεσσαλονίκης, το οποίο θα εξέταζε την έφεση του προσφεύγοντος κατά της αποφάσεως 259/2002. Με προδικαστική απόφαση, η συζήτηση ανεβλήθη για τη δικάσιμο της 25^{ης}-6-2004 επειδή οι συγκατηγορούμενοι του προσφεύγοντος δεν ηδύναντο να παρασταθούν (απόφαση 894/2003). Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η δικηγόρος του προσφεύγοντος συναίνεσε στην αναβολή και δεν ζήτησε από το δικαστήριο να άρει την απαγόρευση εξόδου από τη χώρα που είχε επιβληθεί στον προσφεύγοντα με την απόφαση 259/2002.

11. Στις 30-9-2003, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναστολής του μέτρου της απελάσεως που είχε διαταχθεί με την απόφαση 121-122/2003 του Εφετείου Θεσσαλονίκης. Προς επίρρωση των ισχυρισμών του, ο προσφεύγων επεσήμαινε ότι *η κράτησή του σε ακατάλληλο για μακρό χρονικό διάστημα κρατήσεως χώρο ενείχε κινδύνους για την υγεία του και συνιστούσε πρόδηλη παραβίαση του άρθρου 3 της Συμβάσεως.*

12. Την 1^η-10-2003, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος απευθύνθηκε προς τον Συνήγορο του Πολίτη (βλ. παρ. 34 κατωτέρω), ζητώντας του να παρέμβει στην υπόθεση. Διαμαρτυρόταν για τη νομιμότητα και τις συνθήκες κρατήσεως του προσφεύγοντος. Με δύο επιστολές, από 6 Νοεμβρίου και 8 Δεκεμβρίου 2003, προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης και προς τον Εισαγγελέα

του Αρείου Πάγου, ο Συνήγορος του Πολίτη εξέφρασε τις ανησυχίες του ως προς την κατάσταση του προσφεύγοντος.

13. Εν τω μεταξύ, στις 4-10-2003, ο προσφεύγων είχε προβεί σε απόπειρα αυτοκτονίας, αλλά είχε σωθεί από έναν φύλακα και μεταφερθεί, για προληπτικούς λόγους, στο νοσοκομείο, όπου οι ιατροί δεν διαπίστωσαν κάποιο πρόβλημα υγείας. Για την υπόθεση αυτή, διενεργήθηκε ανάκριση, μετά το πέρας της οποίας ο εισαγγελέας έθεσε την υπόθεση στο αρχείο επειδή δεν αποδείχθηκε ποινική ευθύνη τρίτου. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι προέβη σε μία πρώτη απόπειρα αυτοκτονίας στις 18-9-2003. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί το επεισόδιο αυτό.

14. Στις 8-10-2003, το Πλημμελειοδικείο Λαρίσης απέρριψε την από 30-9-2003 αίτηση του προσφεύγοντος επειδή στην προκειμένη περίπτωση δεν πληρούνταν οι προβλεπόμενες από τον νόμο προϋποθέσεις (βούλευμα 4702/2003).

15. Στις 10-10-2003, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στις φυλακές Λαρίσης.

16. Στις 5-12-2003, το Συμβούλιο Εφετών Θεσσαλονίκης διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων είχε παραιτηθεί από την έφεσή του κατά της αποφάσεως 259/2002 και απέρριψε την έφεση αυτή ως απαράδεκτη (βούλευμα 1760/2003).

17. Στις 12-1-2004, το Εφετείο Θεσσαλονίκης συγχώνευσε τις δυνάμει των αποφάσεων 259/2002 και 121-122/2003 επιβληθείσες στον προσφεύγοντα ποινές, σε μία ποινή φυλακίσεως πέντε ετών και έξι μηνών.

18. Στις 18-2-2004, το Συμβούλιο του Πλημμελειοδικείου Λαρίσης διέταξε τότε την αποφυλάκιση του προσφεύγοντος, υπό τον όρο να εγκαταλείψει τη χώρα και να μη επισκεφθεί την Ελλάδα για τρία έτη (απόφαση 42/2004). Ο προσφεύγων αποφυλακίσθηκε την ίδια ημέρα και απελάθηκε στις 20-2-2004.

Β. Η υπό του Δικαστηρίου διεξαχθείσα έρευνα

19. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο διοργάνωσε, δυνάμει του άρθρου Α1 του παραρτήματος του κανονισμού, αποστολή προς έρευνα για τη στοιχειοθέτηση των περιστατικών των σχετικών με τις συνθήκες κρατήσεως του προσφεύγοντος στα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης.

20. Η αντιπροσωπεία του Δικαστηρίου, συνοδεία των εκπροσώπων του προσφεύγοντος και της Κυβερνήσεως, επεσκέφθη, λοιπόν, τα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης, στις 31 Μαρτίου και 1^η Απριλίου 2006. Στο πλαίσιο της επισκέψεως αυτής, η αντιπροσωπεία συζήτησε με τον νυν Διοικητή, με τον τότε Διοικητή, καθώς και με τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Λαρίσης και με μία δικηγόρο μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Τρικάλων.

1. Οι χώροι

21. Η Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Λαρίσης ευρίσκεται στο κέντρο της πόλεως, στεγάζεται δε σε τετραώροφο κτίριο το οποίο ανεγέρθη το 1970 και διαθέτει ανελκυστήρα. Η εν λόγω Υποδιεύθυνση Ασφαλείας στεγάζεται στο κτίριο αυτό από το 1978. Το Γραφείο του Διοικητού ευρίσκεται στον τέταρτο όροφο.

22. Οι χώροι κρατήσεως ευρίσκονται στο ισόγειο. Υπάρχουν τρία κρατητήρια.

23. Μία ανεξάρτητη είσοδος, από την πλευρά του δρόμου, επιτρέπει την πρόσβαση στα κρατητήρια αυτά. Μία πρώτη πόρτα εξασφαλίζει την πρόσβαση στην είσοδο αυτή, η οποία αποτελείται από ένα χώρο ο οποίος φυλάσσεται συνεχώς από έναν οπλισμένο αστυνομικό. Διαθέτει μία καρέκλα και ένα μικρό γραφείο, καθώς και ένα μικρό παράθυρο με διάτρητο διαχωριστικό για την επικοινωνία, κατά τα λεγόμενα των αστυνομικών, των δικηγόρων με τους πελάτες τους. Από το παράθυρο αυτό, διακρίνεται ένας προθάλαμος, στον οποίο η πρόσβαση εξασφαλίζεται από μία δεύτερη πόρτα.

Πρόκειται για ένα χώρο ο οποίος διαθέτει πάγκους από μπετόν, καλυμμένους με ξύλινη επιφάνεια, επί των οποίων είναι τοποθετημένα μαξιλάρια. Διακρίνεται ένα σώμα καλοριφέρ τοποθετημένο στον τοίχο. Ένας παλαιός θερμοσίφωνας, ο οποίος τροφοδοτεί τα τρία κρατητήρια, είναι τοποθετημένος ψηλά στον τοίχο.

24. Δίπλα ακριβώς από τον προθάλαμο, ευρίσκεται ένα κρατητήριο γυναικών. Διαθέτει τρεις κτιστές κλίνες από μπετόν (εφεξής «οι κλίνες»), επί των οποίων τοποθετούνται στρωμένες. Επί των στρωμών, είχαν επίσης τοποθετηθεί κλινοστρωμένες. Παρατηρείται στο πάνω μέρος του αριστερού τοίχου ένας αεραγωγός σε σχήμα παραλληλόγραμμου, επί του οποίου είναι τοποθετημένη μία διάτρητη εσχάρα. Στο βάθος, μία πόρτα και, στη συνέχεια, ένα μπάνιο με νιπτήρα, «τούρκικες» τουαλέτες και ένας σωλήνας παροχής ύδατος ο οποίος είναι τοποθετημένος στο ταβάνι, εν είδει ντους. Το δωμάτιο αυτό εξαερίζεται από ένα μικρό παράθυρο και φωτίζεται με ένα γλόμπο.

25. Από τον προθάλαμο, ένας διάδρομος ο οποίος διαθέτει σώμα καλοριφέρ, οδηγεί, δεξιά, στα δύο κρατητήρια ανδρών : το πρώτο διαθέτει δύο κλίνες και το δεύτερο τρεις. Το πρώτο είναι εκείνο στο οποίο κρατήθηκε ο προσφεύγων. Κατά την είσοδο σε αυτό, διακρίνεται μία κλίνη αριστερά και μία κλίνη δεξιά. Πρόκειται, και εδώ, για κτιστές κλίνες από μπετόν επί των οποίων έχουν τοποθετηθεί στρωμένες και κλινοστρωμένες. Οι τοίχοι και το δάπεδο από μωσαϊκό ήταν καθαρά και σε σχετικά καλή κατάσταση. Οι τοίχοι πιθανότατα βάφτηκαν λευκοί πρόσφατα. Διακρίνονται επίσης, ψηλά, στη μία και στην άλλη πλευρά, δύο αεραγωγοί επί των οποίων είναι τοποθετημένη παραλληλόγραμμη διάτρητη εσχάρα. Στο βάθος, υπάρχει μία πράσινη μεταλλική πόρτα και στη συνέχεια το μπάνιο με «τούρκικες» τουαλέτες, νιπτήρα και ένα σωλήνα παροχής ύδατος ο οποίος είναι τοποθετημένος στο ταβάνι, εν είδει ντους. Το δάπεδο είναι καλυμμένο με πλακάκια σε μέτρια κατάσταση. Πάνω από τον νιπτήρα, υπάρχει ένα μικρό παράθυρο και μία λάμπα. Το δεύτερο κρατητήριο ανδρών είναι παρόμοιο με το πρώτο, με τη διαφορά ότι, αντί για δύο, διαθέτει τρεις κλίνες.

2. Οι καταθέσεις των μαρτύρων

α) Θεόδωρος ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ, Αστυνομικός Υποδιευθυντής, πρώην Διοικητής της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης

26. Ο κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ δηλώνει ότι η κατάσταση του χώρου κρατήσεως του προσφεύγοντος ήταν ακριβώς η ίδια με τη σημερινή. Υπήρχε κλίνη, στρωμένη και κλινοστρωμένη. Κατά τον κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ, η κατάσταση των χώρων υγιεινής ήταν η ίδια : τα πάντα λειτουργούσαν (αποχέτευση, ντους, βρύσες – κρύο και ζεστό νερό). Δηλώνει ότι επέτρεψε πολλές φορές στον προσφεύγοντα να ανέβει στο γραφείο του προκειμένου να προβεί στις δικαστικής φύσεως ενέργειές του. Δηλώνει επίσης ότι είχε δώσει διαταγή να τον αφήνουν να παραμένει στον προθάλαμο για όσο χρονικό διάστημα επιθυμούσε. Κατά τον κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ, ο προσφεύγων επέστρεφε στο κελί του μόνον όταν ήθελε να κοιμηθεί. Ο μάρτυρας αναφέρει ότι, κατόπιν αιτήματος του προσφεύγοντος, κάλεσε ακόμα και κουρέα στο τμήμα. Εξ άλλου, όσον αφορά τα γεύματα, αναφέρει ότι οι κρατούμενοι δικαιούνται (εκ του νόμου) 5,87 ευρώ ημερησίως. Οι κρατούμενοι καλύπτουν οι ίδιοι τις δαπάνες για τα είδη πρώτης ανάγκης. Για τη διατροφή τους, απευθύνονται στα εστιατόρια της πόλεως που πραγματοποιούν κατ' οίκον παραδόσεις. Ζητούν από τον φύλακα να δώσει την παραγγελία τηλεφωνικώς. Ο κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ δηλώνει ότι ουδέποτε ο προσφεύγων διетύπωσε παράπονα ότι δεν έφαγε όταν πεινούσε. Δεν γνωρίζει εάν είχε πρόσβαση σε βιβλία ή εφημερίδες. Υποστηρίζει ότι κατά την περίοδο της κρατήσεώς του στο τμήμα, τα άτομα στον ίδιο χώρο κρατήσεως δεν υπερέβαιναν τα δύο. Δεν ενθυμείται να υπήρχε τρίτο άτομο στο συγκεκριμένο κρατητήριο. Εξηγεί δε ότι οι δικηγόροι επικοινωνούν με τους προσφεύγοντες από το παράθυρο του γραφείου του φύλακα. Αρνείται ότι ο δικηγόρος του προσφεύγοντος είχε τη δυνατότητα να εισέλθει στον προθάλαμο. Δηλώνει ότι αυτό απαγορεύεται ρητώς. Διευκρινίζει δε ότι οι δικηγόροι δύνανται να επισκέπτονται τους πελάτες τους καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και ότι λειτουργεί επισκεπτήριο για τους συγγενείς πρώτου βαθμού. Απαγορεύονται οι επισκέψεις των φίλων

των κρατουμένων. Ο κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ενθυμείται ότι ο προσφεύγων διακομίστηκε στο νοσοκομείο δύο ή τρεις φορές διότι, κατά τα λεγόμενά του, παραπονιόταν για πόνο στο στομάχι ή πονοκέφαλο. Δεν υπέφερε από κάποια συγκεκριμένη πάθηση. Δηλώνει ότι ο προσφεύγων είχε προβεί σε μία -και όχι δύο, όπως διατείνεται ο δικηγόρος του- απόπειρα αυτοκτονίας. Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων προσπάθησε να κρεμαστεί με ένα σεντόνι. Δεδομένου ότι μοιραζόταν το κελί του με άλλον έναν κρατούμενο, διακομίστηκε πάραυτα στο νοσοκομείο, αλλά περισσότερο για προληπτικούς λόγους διότι δεν έφερε τραύματα, ούτε καν ίχνη στον λαιμό του. Εξήλθε από το νοσοκομείο σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Τέλος, δηλώνει ότι ο προσφεύγων ουδέποτε διετύπωσε παράπονα για τις συνθήκες κρατήσεώς του.

β) Φίλιππος Σαμαράς, Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Λαρίσης

27) Ο κ. ΣΑΜΑΡΑΣ εξηγεί ότι η επικοινωνία ανάμεσα στους κρατουμένους και στους δικηγόρους τους πραγματοποιείται από το μικρό παράθυρο με το διάτρητο διαχωριστικό, το οποίο ευρίσκεται στο δωμάτιο στο οποίο ευρίσκεται ο φύλακας. Αναφέρει τις απόψεις των συναδέλφων του και συμπεραίνει ότι οι συνθήκες κρατήσεως δεν είναι καλές. Επισκέπτεται τον χώρο αυτόν τουλάχιστον δέκα φορές το έτος. Ομιλεί περί δυσοσμίας, χαστικής καταστάσεως σε περιπτώσεις υπερπληρώσεως των κρατητηρίων. Οι συνάδελφοί του, αλλά και ο ίδιος, πιστεύουν ότι οι συνθήκες κρατήσεως, θα έπρεπε να βελτιωθούν. Δεν δύναται να πει εάν οι συνθήκες ήταν οι ίδιες το 2003, διότι, όπως λέγει, από το μικρό παράθυρο δεν διακρίνεται επαρκώς το εσωτερικό. Αντιθέτως, δεν ενθυμείται να ήταν ο φωτισμός των χώρων ίδιος με αυτόν που διαπίστωσε η αντιπροσωπεία του Δικαστηρίου κατά την επίσκεψή της. Παρατήρησε, επίσης, ότι την ημέρα εκείνη οι χώροι ήταν πολύ καθαροί, σε σύγκριση με άλλες ημέρες που τους επισκέφθηκε, αλλά πιστεύει ότι αυτό εξαρτάται από τον αριθμό των κρατουμένων. Δηλώνει ότι οι πάγκοι οι οποίοι

ευρίσκονται στον προθάλαμο δύνανται να χρησιμεύουν ως κλίνες και αναφέρει ότι έχει διαπιστώσει, ιδίοις όμμασιν, ότι κρατούμενοι κοιμούνται στο δάπεδο, πάνω σε κουβέρτες, οσάκις οι πάγκοι αυτοί δεν επαρκούσαν.

γ) Γεωργία ΤΟΛΙΟΥ, Δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Τρικάλων, η οποία επεσκέφθη κατ' επανάληψη τον προσφεύγοντα κατά τη διάρκεια της κρατήσεώς του

28. Η κυρία ΤΟΛΙΟΥ δηλώνει ότι οι συνθήκες κρατήσεως στα κελιά αυτά είναι απαράδεκτες για τους κρατούμενους. Αντιθέτως, την ημέρα της επισκέψεως της αντιπροσωπείας, όλα ήταν πολύ διαφορετικά, οι χώροι, κυρίως, ήταν πολύ καθαροί. Ενθυμείται ότι επισκέφθηκε τον προσφεύγοντα περί τα τέλη Αυγούστου - αρχάς Σεπτεμβρίου 2003, συνοδεία του δικηγόρου του προσφεύγοντος, με τον οποίο συνεργαζόταν. Δηλώνει ότι είχε τη δυνατότητα να τον διακρίνει από το μικρό παράθυρο με το διάτρητο διαχωριστικό. Εν αντιθέσει προς τον δικηγόρο του προσφεύγοντος, η κυρία ΤΟΛΙΟΥ δηλώνει ότι ουδέποτε διάβηκε τη θύρα και εισήλθε στον προθάλαμο. Πιστεύει ότι οι κρατούμενοι στο κελί του προσφεύγοντος ήταν τουλάχιστον τρεις. Δεν ενθυμείται τον ακριβή αριθμό αυτών. Ενθυμείται ότι την ημέρα εκείνη η ατμόσφαιρα ήταν αποπνικτική, ότι αναδυόταν έντονη δυσοσμία, ότι οι τοίχοι ήταν ακόμα άβαφοι, ότι το δάπεδο ήταν ρυπαρό και ότι δεν υπήρχε σχεδόν καθόλου φωτισμός. Δηλώνει, επίσης, ότι δεν υπήρχε κλίνη στο κελί. Το γεγονός αυτό, το συνάγει από το ότι οι κρατούμενοι είχαν τη δυνατότητα να πλησιάσουν απρόσκοπτα τα κάγκελα. Όσον αφορά την υγιεινή, η κυρία ΤΟΛΙΟΥ λέγει ότι, κατά τα λεγόμενα του προσφεύγοντος, τον οδηγούσαν σε άλλο χώρο για τη φυσική του ανάγκη και για να πλυθεί. Λέγει, επίσης, ότι ουδέν διαπίστωσε η ίδια προσωπικώς, αλλά ότι απλώς αναφέρει τα λεγόμενα του προσφεύγοντος. Δηλώνει, επίσης, ότι ο τότε Διοικητής δεν ήταν πολύ συνεργάσιμος.

δ) Βασίλειος ΧΑΛΑΤΣΗΣ, Αστυνομικός Υποδιευθυντής, Διοικητής της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης

29. Ο κ. ΧΑΛΑΤΣΗΣ επιβεβαιώνει ότι οι δικηγόροι ή οι συγγενείς πρώτου βαθμού επικοινωνούν με τους κρατούμενους από το μικρό παράθυρο με το διάτρητο διαχωριστικό. Ουδέποτε εισέρχονται στον προθάλαμο. Υποστηρίζει ότι δεν υπήρξαν μεγάλες αλλαγές στους χώρους κρατήσεως από το 2003. Ο υδροχρωματισμός και η απολύμανση των χώρων λαμβάνουν χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα, και, προς επίρρωση, επιδεικνύει τα σχετικά έγγραφα. Κατά τον κ. ΧΑΛΑΤΣΗ, για ένα κτίριο άνω των τριάντα ετών, οι συνθήκες κρατήσεως είναι «ανθρώπινες» αλλά ομολογεί ότι οι χώροι κρατήσεως είναι περιορισμένοι σε σύγκριση με τον σημαντικό αριθμό των σχετικών αστυνομικών τμημάτων. Δηλώνει ότι πάντα υπήρχαν χώροι υγιεινής, και ότι συχνά οι κρατούμενοι ρυπαίνουν τους τοίχους ή γράφουν πάνω σε αυτούς ύβρεις. Για τον λόγο αυτό, λοιπόν, κατά τη γνώμη του, οι τοίχοι βάφονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Οι δύο φύλακες έχουν διαταγή να ελέγχουν το εσωτερικό των κελιών ανά μισάωρο ή ανά ώρα. Ό,τι χαλάει, αντικαθίσταται συστηματικά. Δεν ενθυμείται να υπήρξε περίπτωση εκκρεμούς απελάσεως παρόμοιας με του προσφεύγοντος. Δηλώνει δε ότι ουδέποτε είδε κρατούμενους να κοιμούνται στο δάπεδο.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

30. Το άρθρο 565 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ορίζει ότι :
«Αμφιβολίες σχετικά με το είδος ή τη διάρκεια της ποινής

Κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή. Κατά της απόφασης αυτής

επιτρέπεται να ασκηθεί αναίρεση από τον εισαγγελέα και από τον καταδικασμένο.»

31. Το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι :

«Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον (...)

Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.»

32. Το άρθρο 59 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι :

«Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων το δικαστήριο με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Η ικανοποίηση συνιστάται σε πληρωμή χρηματικού ποσού, σε δημοσίευμα, ή σε οτιδήποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις.»

33. Το άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα έχει ως εξής :

«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.»

Με τη διάταξη αυτή θεσπίζεται η έννοια της ειδικής επιζήμιας πράξεως δημοσίου δικαίου, η οποία συνεπάγεται εξωσυμβατική ευθύνη του Δημοσίου. Η ευθύνη αυτή προκύπτει από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις. Οι πράξεις αυτές, είναι δυνατόν να είναι, όχι μόνον πράξεις νομικής φύσεως, αλλά και υλικές πράξεις της διοικήσεως, συμπεριλαμβανομένων των κατ' αρχή μη εκτελεστών πράξεων (Κυριακόπουλου, *Αστικός Κώδικας - Σχόλια*,

άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, αρ. 23, Φίλιου, *Δίκαιο των Συμβάσεων*, ειδικό μέρος, τόμος 6, ευθύνη από αξιόποινη πράξη 1977, παρ. 48 Β 112, Ε. Σπηλιωτόπουλου, *Διοικητικό Δίκαιο*, τρίτη έκδοση, παρ. 217, ΑΠ 535/1971, ΝοΒ ΙΘ 1414, ΑΠ 492/1967, ΝοΒ ΙΣΤ 75). Το παραδεκτό της αγωγής αποζημιώσεως υπόκειται σε μία προϋπόθεση : την παράνομη φύση της πράξεως ή της παραλείψεως.

34. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι μία ελληνική ανεξάρτητη διοικητική αρχή, η οποία καθιερώθηκε με το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος. Ο θεσμός θεσπίστηκε με τον Ν. 2477/1997 και ήδη διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3094/2003. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ της Διοικήσεως και των πολιτών, την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και τον σεβασμό της αρχής της νομιμότητας. Διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις τις οποίες γνωστοποιεί στη Διοίκηση. Δεν επιβάλλει κυρώσεις και δεν δύναται να ακυρώσει τις παράνομες πράξεις της Διοικήσεως.

III. ΟΙΚΕΙΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

35. 12^η Γενική Έκθεση των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT) από 3 Σεπτεμβρίου 2002 :

«47. Η κράτηση από την αστυνομία είναι (ή τουλάχιστον έπρεπε να είναι) μικρής σχετικά διάρκειας. Ωστόσο, οι συνθήκες κρατήσεως στα κρατητήρια της αστυνομίας, πρέπει να πληρούν ορισμένες *στοιχειώδεις προϋποθέσεις*. Όλοι οι χώροι κρατήσεως, πρέπει να είναι καθαροί, ενώ οι διαστάσεις τους, πρέπει να είναι εύλογες και αντίστοιχες της προβλεπόμενης χωρητικότητάς τους. Πρέπει δε να φωτίζονται επαρκώς (ο φωτισμός, δηλαδή, να είναι επαρκής για διάβασμα πέραν των ωρών αναπαύσεως) - θα ήταν, μάλιστα, προτιμότερο να διαθέτουν φυσικό φωτισμό. Επίσης, πρέπει η

διαρρύθμιση να είναι τέτοια που να επιτρέπει την ανάπαυση (για παράδειγμα, μία καρέκλα, ένα σταθερό κάθισμα), και στα άτομα τα οποία υποχρεούνται να διανυκτερεύσουν στους χώρους αυτούς, πρέπει να παρέχεται κατάλληλη κλινοστρωμνή. Οι τελούντες υπό κράτηση, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες υπό αξιοπρεπείς συνθήκες τουαλέτες και να διαθέτουν όλα τα μέσα για την προσωπική υγιεινή τους. Πρέπει να έχουν πρόσβαση, ανά πάσα στιγμή, σε παροχή ποσίμου ύδατος και να τους προσφέρεται τροφή τις κατάλληλες ώρες, συμπεριλαμβανομένου ενός πλήρους γεύματος τουλάχιστον μία φορά την ημέρα (κάτι, δηλαδή, πιο ουσιαστικό από ένα σάντουιτς). Οι τελούντες υπό κράτηση για 24 ή περισσότερες ώρες, θα έπρεπε, στο μέτρο του δυνατού, να έχουν την ευκαιρία να ασκούνται καθημερινά στο ύπαιθρο.»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

36. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι οι συνθήκες κρατήσεώς του στα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης αναλύονται σε μεταχείριση απάνθρωπη και εξευτελιστική. Επικαλείται δε το άρθρο 3 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κανένας δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια, ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.»

A. Επί του παραδεκτού

37. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κατ' αρχάς, ότι η αιτίαση είναι απαράδεκτη λόγω μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Προβάλλει ότι τα άρθρα 57 και 59 του Αστικού Κώδικα προστατεύουν το δικαίωμα στον σεβασμό της προσωπικότητας, και ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να εγείρει αγωγή αποζημιώσεως κατά του Δημοσίου, βάσει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, ώστε να

αποζημιωθεί για τη δήθεν προσβολή της προσωπικότητάς του. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Κυβέρνηση αναφέρεται επίσης στις υποθέσεις *Bejaoui* και *Mehiar*, οι οποίες απορρίφθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως απαράδεκτες, επειδή οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν προσφύγει στον εισαγγελέα για να καταγγείλουν τις συνθήκες κρατήσεώς τους (*Bejaoui κατά της Ελλάδος*, n° 23916/94, απόφαση από 6 Απριλίου 1995 της Επιτροπής, *Mehiar κατά της Ελλάδος*, n° 21300/93, απόφαση από 10 Απριλίου 1996 της Επιτροπής, Αποφάσεις και Εκθέσεις (DR) Τόμος 85, σελ. 47).

38. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι διέτύπωσε παράπονα ως προς τις συνθήκες κρατήσεώς του στην αίτηση την οποία κατέθεσε και με την οποία ζητούσε την αναστολή του μέτρου της απελάσεως. Διέτύπωσε επίσης παράπονα ενώπιον του Συνηγού του Πολίτη.

39. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το θεμέλιο του κανόνα της εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων, που περιέχεται στο άρθρο 35 § 1 της Συμβάσεως, συνίσταται στο ότι πριν προσφύγει ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, πρέπει ο προσφεύγων να έχει δώσει στο υπόλογο Κράτος τη δυνατότητα να θεραπεύσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με εσωτερικά μέσα, κάνοντας χρήση των ενδίκων βοηθημάτων τα οποία προσφέρει η εθνική νομοθεσία, αρκεί να αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλ., μεταξύ άλλων, *Fressoz και Roire κατά της Γαλλίας* [GC], n° 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Συμβάσεως δεν ορίζει την εξάντληση παρά μόνο των ενδίκων μέσων που είναι σχετικά προς τις επίμαχες παραβιάσεις και, συγχρόνως, διαθέσιμα και κατάλληλα. Πρέπει να υφίστανται σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας όχι μόνο στη θεωρία αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται του επιθυμητού αποτελεσματικού χαρακτήρα και της προσβασιμότητας. Έγκειται στο διάδικο Κράτος να αποδείξει ότι συντρέχουν όλες αυτές οι προϋποθέσεις (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Dalia κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 19 Φεβρουαρίου 1998, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-I, σελ. 87, § 38).

40. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το προτεινόμενο από την Κυβέρνηση ένδικο βοήθημα, δηλαδή μία αγωγή αποζημιώσεως λόγω προσβολής η οποία αφορά το δικαίωμα επί της ιδίας προσωπικότητας, δεν είναι μία προσφυγή δυνάμενη να επανορθώσει την καταγγελλόμενη παραβίαση του άρθρου 3 της Συμβάσεως. Πέραν τούτου, το Δικαστήριο δέχεται ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε την κατάσταση του ενώπιον του εισαγγελέα, γεγονός το οποίο θα είχε ενδεχομένως επιτρέψει την επανόρθωση της επίδικης καταστάσεως (βλ. προρρηθείσες αποφάσεις *Bejaoui* και *Mehiar κατά της Ελλάδος*). Το Δικαστήριο επισημαίνει, ωστόσο, ότι, στο πλαίσιο της αιτήσεώς του για αναστολή του μέτρου της απελάσεως, ο προσφεύγων επικαλέσθηκε «πρόδηλη παραβίαση» του άρθρου 3 της Συμβάσεως. Ακόμα και αν αυτή η προσφυγή δεν προσέφερε, αυτή καθεαυτή, στον προσφεύγοντα, εμμέσως, τη δυνατότητα επανορθώσεως της καταγγελλόμενης παραβιάσεως, αφού, στην περίπτωση κατά την οποία θα γινόταν δεκτή, θα είχε αφεθεί ελεύθερος και θα είχε επομένως εγκαταλείψει τα κρατητήρια, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων επωφελήθηκε της προσφυγής αυτής για να ειδοποιήσει το δικαστήριο σχετικά με της συνθήκες κρατήσεώς του. Το Δικαστήριο εκτιμά, επομένως, εκ του γεγονότος αυτού, ότι οι εθνικές αρχές είχαν λάβει γνώση σχετικά με την κατάσταση του προσφεύγοντος και ότι είχαν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τις συνθήκες κρατήσεώς του και να προβούν σε επανόρθωση, εφόσον αυτό θα ήταν αναγκαίο (βλ., *mutatis mutandis*, *Kalachnikov κατά της Ρωσίας* (déc.), n° 47095/99, CEDH 2001-XI).

41. Επομένως, παρά το γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση των προτεινομένων από την Κυβέρνηση ενδίκων μέσων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή, δεν θα έπρεπε να απορριφθεί λόγω μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων. Ως εκ τούτου, αρμόζει να απορριφθεί η σχετική ένσταση της Κυβερνήσεως.

42. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, περαιτέρω, ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει εξ άλλου ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

43. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης ήταν ένας χώρος με υπερπληρότητα, στο υπόγειο, χωρίς παράθυρα, και, επομένως, χωρίς φυσικό φωτισμό ούτε εξαερισμό. Ο χώρος ήταν ρυπαρός και δεν διέθετε κλίνες ούτε χώρους υγιεινής. Οι κρατούμενοι κοιμούνταν στο έδαφος, ενίοτε δε δίπλα στα περιπτώματά τους. Δεν υπήρχε χώρος για φυσική άσκηση. Στους κρατούμενους δεν παρείχετο τροφή, ενώ έπρεπε οι ίδιοι οι κρατούμενοι να αγοράζουν τα είδη διατροφής τα οποία διέθετε το κυλικείο. Κατά τον προσφεύγοντα, οι συνθήκες αυτές θύμιζαν περισσότερο μεσαιωνική φυλακή παρά χώρο κρατήσεως. Προς επίρρωση των ισχυρισμών του, ο προσφεύγων αναφέρεται στις διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT) σχετικά με τις συνθήκες κρατήσεως στα αστυνομικά τμήματα και στα κρατητήρια για τους αλλοδαπούς, καθώς και σε μία ανακοίνωση της Διεθνούς Αμνηστίας στην Ελλάδα, στην οποία καταγγέλλονταν οι συνθήκες κρατήσεως των υπό απέλαση αλλοδαπών. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, τέλος, ότι τόσο η σωματική όσο και η ψυχική του υγεία υπέστησαν βλάβη σε τέτοιο βαθμό που αποπειράθηκε δύο φορές να αυτοκτονήσει.

44. Η Κυβέρνηση υπομιμνήσκει ότι, για να υπάρξει παραβίαση του άρθρου 3 της Συμβάσεως, το επίπεδο ταπεινώσεως ή εξευτελισμού των

υλικών συνθηκών κρατήσεως πρέπει να είναι υψηλότερο από εκείνο το οποίο συνεπάγεται συνήθως μία ποινή κρατήσεως. Η Κυβέρνηση δηλώνει ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος είναι αόριστοι, ανακριβείς και αβάσιμοι, και ότι ο εν λόγω χώρος κρατήσεως διέθετε χώρους υγιεινής και κλινοστρωμένες, οι τοίχοι ήταν βαμμένοι και οι χώροι καθαρίζονταν καθημερινά -εκτός από τις ημέρες αργίας- από το προσωπικό καθαρισμού της Αστυνομίας Λαρίσης. Ο προσφεύγων έβγαине από το κελί του τρεις φορές την ημέρα και μπορούσε να τηλεφωνεί και να δέχεται τις επισκέψεις των οικείων του ή του δικηγόρου του. Η Κυβέρνηση επισημαίνει, τέλος, ότι ο προσφεύγων αποπειράθηκε μία φορά να αυτοκτονήσει και ότι σώθηκε χάρις στην αποτελεσματική επέμβαση ενός φύλακα. Στη συνέχεια, διακομίστηκε για προληπτικούς λόγους στο νοσοκομείο, χωρίς ωστόσο να διαγνωσθεί κάποιο πρόβλημα υγείας. Κατά την Κυβέρνηση, ουδεμία ένδειξη υπάρχει ότι αυτή η απόπειρα αυτοκτονίας ήταν αποτέλεσμα των συνθηκών κρατήσεως του προσφεύγοντος. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι, κατά την αναχώρησή του από τα κρατητήρια της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας, ο προσφεύγων είχε ευχαριστήσει τις αρμόδιες αρχές για την έναντί του συμπεριφορά τους.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

45. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το άρθρο 3 της Συμβάσεως καθιερώνει μία από τις πλέον θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Απαγορεύει ρητώς τα βασανιστήρια και τις απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση, όποιες και αν είναι οι περιστάσεις, όποια και αν είναι η πράξη του θύματος (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Labita κατά της Ιταλίας* [GC], n° 26772/95, § 119, CEDH 2000-IV).

46. Ωστόσο, για να υπαχθεί στο άρθρο 3, μία μεταχείριση, πρέπει να χαρακτηρίζεται από ένα ελάχιστο όριο βαρύτητας. Η εκτίμηση αυτού του ελαχίστου ορίου είναι εκ φύσεως σχετική. Εξαρτάται από το σύνολο των

στοιχείων της υποθέσεως, και ειδικότερα από το είδος και το πλαίσιο της μεταχειρίσεως, από τον τρόπο τελέσεώς της, από τη διάρκειά της, από τις επιπτώσεις της, σωματικές ή ψυχικές, καθώς και, ενίοτε, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλ., για παράδειγμα, *Raninen κατά της Φιλανδίας*, απόφαση από 16 Δεκεμβρίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-VIII, σελ. 2821-2822, § 55).

47. Στην προκειμένη περίπτωση, όσον αφορά στις διαπιστώσεις των αντιπροσώπων του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν αποδείχθηκε μετά βεβαιότητας και σε ικανοποιητικό βαθμό ότι οι συνθήκες κρατήσεως του προσφεύγοντος στον συγκεκριμένο χώρο ήταν όπως τις περιέγραψε. Πράγματι, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι πολλοί από τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος δεν επιβεβαιώθηκαν από την αυτοψία, όπως, για παράδειγμα, η θέση του χώρου κρατήσεως στο υπόγειο ή η έλλειψη εξαερισμού, φυσικού φωτισμού και χώρων υγιεινής. Εν ολίγοις, οι συνθήκες στον χώρο αυτό ήταν αποδεκτές, ακόμα και αν το Δικαστήριο δύναται να αντιληφθεί ότι, στο πλαίσιο της επισκέψεως των αντιπροσώπων του, ο χώρος κρατήσεως είχε πρόσφατα βαφεί και σχολαστικά καθαριστεί (βλ. παρ. 27-28 ανωτέρω).

48. Περαιτέρω, το Δικαστήριο δεν δύναται να προσδώσει ιδιαίτερο βάρος στα επιχειρήματα του προσφεύγοντος σχετικά με τις εν γένει συνθήκες κρατήσεως των αλλοδαπών στην Ελλάδα. Πράγματι, το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι μοναδικό μέλημά του είναι να αποδειχθεί εάν, στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων υπεβλήθη σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 3 της Συμβάσεως. Επομένως, οι διαπιστώσεις της CPT ή της Διεθνούς Αμνηστίας, δεν θα έπρεπε να εκληφθούν ως καθοριστικά στοιχεία κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, διότι δεν παρέχουν κάποιο στοιχείο σχετικό με τη συγκεκριμένη κατάσταση του προσφεύγοντος.

49. Ωστόσο, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο χώρος κρατήσεως της Υποδιευθύνσεως Ασφαλείας Λαρίσης δεν ήταν χώρος κατάλληλος για κράτηση τόσο μακρά όσο εκείνη η οποία επεβλήθη στον προσφεύγοντα. Από την ίδια τη φύση του, πρόκειται για ένα χώρο ο οποίος προορίζεται για μικρής διάρκειας παραμονή των κατηγορουμένων και όχι για τρίμηνη παραμονή. Λόγω των χαρακτηριστικών του, χωρίς προαύλιο, όπου θα μπορούσε να κάνει περιπάτους και να ασκείται, χωρίς εσωτερική υποδομή παρασκευής και προσφοράς φαγητού, χωρίς ραδιόφωνο ή τηλεόραση για να έχει ο προσφεύγων επαφή με τον έξω κόσμο, θα ήταν δυνατό να δημιουργήσει ο χώρος κρατήσεως στον προσφεύγοντα ένα αίσθημα μοναξιάς, αφού, ακόμα και αν προσφέρει αποδεκτές για κράτηση μικρής διάρκειας συνθήκες, δεν είναι, ωστόσο, προσαρμοσμένος στις ανάγκες παρατεταμένου εγκλεισμού (βλ., προς την κατεύθυνση αυτή, τις συστάσεις της CPT σε θέματα κρατήσεως από την αστυνομία, παρ. 35 ανωτέρω).

50. Εν όψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η κράτηση του προσφεύγοντος επί τρίμηνο στον επίμαχο χώρο, συνιστά εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου 3 της Συμβάσεως (βλ., *mutatis mutandis*, *Dougoz κατά της Ελλάδος*, n° 40907/98, § 48, CEDH 2001-II).

Επομένως, υπήρξε παραβίαση της διατάξεως αυτής.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

51. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι κατά το χρονικό διάστημα 14/7/2003 – 18/2/2004, κρατήθηκε άνευ νομικού ερείσματος και χωρίς να διαθέτει προσφυγή η οποία θα του επέτρεπε να ζητήσει από δικαστήριο να αποφανθεί επί της καταστάσεώς του και να ζητήσει επανόρθωση. Επικαλείται το άρθρο 5 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει τα εξής σχετικά :

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και ασφάλεια. Κανένας δεν επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις και σύμφωνα με τη νόμιμη διαδικασία :

α) εάν κρατείται κανονικά μετά από καταδίκη από το αρμόδιο δικαστήριο

(...)

στ) εάν πρόκειται για νόμιμη σύλληψη ή κράτηση ατόμου με σκοπό να εμποδιστεί να εισέλθει παράνομα στη χώρα, ή κατά του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απέλασης ή έκδοσης

(...)

4. Κάθε πρόσωπο το οποίο στερείται της ελευθερίας του μετά από σύλληψη ή κράτηση, έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ώστε να αποφασίσει το τελευταίο εντός σύντομης προθεσμίας για τη νομιμότητα της κράτησής του και να διατάξει την απόλυσή του σε περίπτωση παράνομης κράτησης.

5. Κάθε πρόσωπο το οποίο είναι θύμα σύλληψης ή κράτησης υπό συνθήκες που είναι αντίθετες με τις παραπάνω διατάξεις, έχει δικαίωμα επανόρθωσης.»

Επί του παραδεκτού

52. Η Κυβέρνηση εκτιμά, κατά πρώτον και κύριο λόγο, ότι ο προσφεύγων δεν εξήντησε τα ένδικα μέσα τα οποία προσέφερε σε αυτόν το ελληνικό δίκαιο. Κατά την Κυβέρνηση, τα ένδικα μέσα τα οποία άσκησε ο προσφεύγων, δεν ήταν τα ενδεικνυόμενα. Ειδικότερα, ο προσφεύγων, θα έπρεπε να εγείρει, δυνάμει του άρθρου 565 ΚΠΔ, αγωγή σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της ποινής η οποία επεβλήθη σε αυτόν. Η προσφυγή αυτή θα είχε επιτρέψει στον προσφεύγοντα να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κρατήσεώς του, υπό το φως του άρθρου 5 της Συμβάσεως. Επικουρικώς, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι αιτιάσεις αυτές είναι αβάσιμες.

53. Ο προσφεύγων δηλώνει ότι δύο φορές ζήτησε να μη απελαθεί και επιδίδεται σε μία ανάλυση του εσωτερικού δικαίου επιθυμώντας να αποδείξει ότι δεν έπρεπε να κρατηθεί, προκειμένου να απελαθεί, μετά από την υπό όρους απόλυσή του δυνάμει του βουλεύματος 337/2003. Θεωρεί δε ότι είναι θύμα αυθαίρετης συμπεριφοράς εκ μέρους των εθνικών αρχών.

54. Προκειμένου περί της περί απαραδέκτου ενστάσεως της Κυβερνήσεως, το Δικαστήριο επισημαίνει, κατά πρώτον και κύριο λόγο, ότι υφίσταται σαφής ασυμφωνία μεταξύ των διαδίκων όσον αφορά την ακριβή σημασία των διατάξεων του ποινικού δικαίου, οι οποίες έχουν εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Ωστόσο, το Δικαστήριο εκτιμά ότι είναι αναρμόδιο να ερμηνεύσει το εσωτερικό δίκαιο και να ταχθεί υπέρ του ενός ή του άλλου διαδίκου (βλ., προς την κατεύθυνση αυτή, *Κοντός κατά της Ελλάδος* (déc.), n° 18933/03, από 26 Μαΐου 2005). Δεν δύναται, εν τούτοις, παρά να διαπιστώσει, κατόπιν απλής αναγνώσεως του άρθρου 565 ΚΠΛ, ότι το εσωτερικό δίκαιο προσέφερε στον προσφεύγοντα προσφυγή η οποία θα είχε επιτρέψει σε αυτόν, περιπτώσεως δοθείσης, να εκφράσει τις αντιρρήσεις του όσον αφορά στην εκτέλεση της ποινής στην οποία καταδικάστηκε δυνάμει της αποφάσεως 121-122/2003. Το Δικαστήριο υπομιμνήσει, σχετικά, την πάγια νομολογία του, κατά την οποία, εάν υφίστανται αμφιβολίες σχετικά με τις πιθανότητες να ευδοκιμήσει μία εσωτερική προσφυγή, πρέπει η προσφυγή αυτή να ασκηθεί (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Tomé Mota κατά της Πορτογαλίας* (déc.), n° 32082/96, CEDH 1999-IX).

55. Δεδομένου ότι ο προσφεύγων, ο οποίος εκπροσωπείτο από δικηγόρο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, δεν προέβαλλε κάποιον ιδιαίτερο λόγο, βάσει του οποίου θα απαλλασσόταν από την υποχρέωση ασκήσεως, ακόμα και προληπτικά, της προβλεπόμενης από το άρθρο 565 ΚΠΔ προσφυγής, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν χρησιμοποίησε δεόντως τα ένδικα μέσα τα οποία του διέθετε το εσωτερικό δίκαιο, πολλώ μάλλον όταν οι αιτήσεις τις οποίες κατέθεσε ο προσφεύγων, ζητώντας την αντικατάσταση του

όρου να εγκαταλείψει τη χώρα από άλλο ασφαλιστικό μέτρο και την αναστολή του μέτρου απελάσεως το οποίο εκκρεμούσε σε βάρος του, δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ως προσφυγές με στόχο τον έλεγχο της νομιμότητας της κρατήσεώς του.

56. Επομένως, οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος, όσον αφορά στο άρθρο 5 της Συμβάσεως, πρέπει να απορριφθούν λόγω μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

57. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι δεν διέθετε, για να καταγγείλει τις επικαλούμενες παραβιάσεις των άρθρων 3 και 5 της Συμβάσεως, προσφυγή η οποία να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 13 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο του οποίου τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που αναγνωρίζονται στη (...) Σύμβαση παραβιάσθηκαν, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διαπράχθηκε από πρόσωπο που ενεργεί κατά την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων του.»

Επί του παραδεκτού

1. Περί του άρθρου 13, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της Συμβάσεως

58. Η Κυβέρνηση επαναλαμβάνει τον ισχυρισμό της, σύμφωνα με τον οποίο ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει παράπονα,

ενώπιον του εισαγγελέα, σχετικά με τις συνθήκες κρατήσεώς του. Περαιτέρω, αναφέρεται σε διάφορες προσφυγές τις οποίες ο προσφεύγων θα μπορούσε να έχει ασκήσει σχετικά με την ποινικής ή πειθαρχικής φύσεως ευθύνη των αρμόδιων για την κράτησή του αστυνομικών.

59. Ο προσφεύγων απαντά ότι για να είναι πραγματική μία προσφυγή στην προκειμένη περίπτωση, θα έπρεπε να έχει ανασταλτική ισχύ επί των συνθηκών κρατήσεώς του. Ωστόσο, ουδεμία προσφυγή από εκείνες τις οποίες προτείνει η Κυβέρνηση, δεν μπορούσε να έχει τέτοια ισχύ. Ο προσφεύγων εκτιμά ότι μία προσφυγή ασκούμενη ενώπιον του εισαγγελέα βάσει του σωφρονιστικού δικαίου, δεν θα ήταν πραγματική προσφυγή υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως. Όσον αφορά στις προσφυγές οι οποίες αποσκοπούν στην επιβολή κυρώσεων στους αρμόδιους για την κράτησή του αστυνομικούς λόγω της συμπεριφοράς τους, ο προσφεύγων δηλώνει ότι οι αιτιάσεις του δεν αφορούν τη συμπεριφορά των εν λόγω αστυνομικών, αλλά την άμεση ευθύνη της Πολιτείας η οποία τον ενέκλεισε σε έναν ακατάλληλο χώρο.

60. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι το άρθρο 13 της Συμβάσεως εγγυάται την ύπαρξη, στο εσωτερικό δίκαιο, προσφυγής η οποία επιτρέπει να προβάλλει κάποιος δικαιώματα και ελευθερίες της Συμβάσεως, όπως κατοχυρώνονται από αυτή. Το βάρος της εκ του άρθρου 13 υποχρεώσεως για τα Συμβαλλόμενα Κράτη κυμαίνεται συναρτήσει του είδους της αιτιάσεως του προσφεύγοντος. Εν τούτοις, η απαιτούμενη από το άρθρο 13 προσφυγή, πρέπει να είναι «πραγματική» τόσο στην πράξη όσο και στο δίκαιο. Ο «πραγματικός χαρακτήρας» μιας «προσφυγής», κατά την έννοια του άρθρου 13, δεν εξαρτάται από τη βεβαιότητα μιας ευνοϊκής για τον προσφεύγοντα εκβάσεως. Ομοίως, η «αρχή» η οποία αναφέρεται στη διάταξη αυτή, δεν χρειάζεται να είναι μία δικαστική αρχή, όμως τότε οι εξουσίες της και οι εγγυήσεις που παρέχει συνυπολογίζονται προκειμένου να εκτιμηθεί ο «πραγματικός χαρακτήρας» της ενώπιόν της ασκούμενης προσφυγής.

Περαιτέρω, το σύνολο των προσφυγών τις οποίες προσφέρει το εσωτερικό δίκαιο, δύναται να πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 13, ακόμα και αν καμία από αυτές μεμονωμένα δεν ανταποκρίνεται πλήρως σε αυτές (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], n° 30210/96, § 157, CEDH 2000-XI).

61. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο έχει ήδη δεχθεί ότι το εσωτερικό δίκαιο προσέφερε στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να διατυπώσει παράπονα, ενώπιον του εισαγγελέα, σχετικά με τις συνθήκες κρατήσεώς του. Το Δικαστήριο δεν έχει, ωστόσο, κάνει δεκτή την ένσταση της Κυβερνήσεως περί μη εξαντλήσεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων, επειδή έκρινε ότι η αναφορά του προσφεύγοντος στην κατάστασή του, στο πλαίσιο της αιτήσεώς του περί αναστολής του μέτρου της απελάσεως, αρκούσε για να πληροφορηθούν οι εθνικές αρχές τις συνθήκες κρατήσεώς του (βλ. παρ. 40-41 ανωτέρω). Αυτό αποδεικνύεται, εξ άλλου, από το γεγονός ότι ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στις Φυλακές Λαρίσης δύο ημέρες μετά από τη διατύπωση -στην προαναφερόμενη αίτηση- των αιτιάσεών του στο πλαίσιο του άρθρου 3 της Συμβάσεως (βλ. παρ. 15 ανωτέρω). Επομένως, ο προσφεύγων δεν θα μπορούσε να ισχυρισθεί ότι δεν διέθετε ένδικο μέσο το οποίο θα επέτρεπε, περιπτώσεως δοθείσης, επανόρθωση.

62. Επομένως, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

2. Περί του άρθρου 13, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της Συμβάσεως

63. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το άρθρο 13 απαιτεί εσωτερική προσφυγή μόνο για τα παράπονα τα οποία δύναται να θεωρηθούν «υπερασπίσιμα» ως προς τη Σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, *Powell και Rayner κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση από 21 Φεβρουαρίου 1990, série A

n° 172, σελ. 14, § 31, *Čonka κατά του Βελγίου*, n° 51564/99, §§ 75-76, CEDH 2002-I). Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω δικανικών συλλογισμών σχετικά με τις αιτιάσεις όσον αφορά στη νομιμότητα της κρατήσεως του προσφεύγοντος (βλ. παρ. 55-56), το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν διαθέτει στην προκειμένη περίπτωση «υπερασπίσιμη» αιτίαση, κατά την έννοια του άρθρου 13.

64. Ως εκ τούτου, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 && 3 και 4 της Συμβάσεως.

IV. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

65. Επικαλούμενος το άρθρο 6 § 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Συμβάσεως, ο προσφεύγων παραπονείται, περαιτέρω, ότι οι δικαστικές αρχές επέδειξαν μεροληψία έναντί του και ότι καθυστέρησαν αδικαιολόγητα την απόλυσή του, λόγω της αλβανικής υπηκοότητάς του. Τέλος, ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 7, ότι ουσιαστικά στερήθηκε του δικαιώματός του να ασκήσει έφεση. Διατείνεται, ειδικότερα, ότι «η εκτέλεση της απελάσεως του χάρισε την ελευθερία του σε βάρος τους δικαιωμάτων του να ασκήσει έφεση».

Επί του παραδεκτού

66. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων δεν παρέσχε επαρκείς εξηγήσεις ή πληροφορίες σχετικά με τις αιτιάσεις αυτές, τις οποίες, εξ άλλου, δεν υποστήριξε κατά τη διαδικασία. Οι αιτιάσεις αυτές είναι, επομένως, παντελώς αβάσιμες.

67. Σε κάθε περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων τα οποία έχει στη διάθεσή του, και στο μέτρο που θα ήταν αρμόδιο να αποφανθεί επί των διατυπωθεισών αιτιάσεων, το Δικαστήριο δεν

διαπίστωσε ένδειξη παραβίασεως των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλα αυτής.

68. Επομένως, η προσφυγή είναι, κατά το μέρος αυτό, προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

69. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ηθική ζημία

70. Ο προσφεύγων ζητά 20.000 ευρώ για την ηθική βλάβη, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

71. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι και μόνον η διαπίστωση παραβίασεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

72. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη βεβαία ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, όπως ορίζει το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 5.000 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

73. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 6.500 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Δεν προσκομίζει τιμολόγια, ούτε απόδειξη παροχής υπηρεσιών του δικηγόρου του. Προσκομίζει μόνον έναν αναλυτικό πίνακα αμοιβής δικηγόρου.

74. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος είναι υπερβολικές και αδικαιολόγητες. Εκτιμά δε ότι, στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο επιδικάσει κάποιο ποσό για την αιτία αυτή, το ποσό αυτό δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τα 500 ευρώ.

75. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, κατά το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], n° 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

76. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος, όσον αφορά στα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη, δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Πρέπει, επομένως, να απορρίψει το αίτημά του αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

77. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως προς την αίτηση περί των συνθηκών κρατήσεως του προσφεύγοντος. Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 5.000 ευρώ για ηθική βλάβη, καθώς και οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 27 Ιουλίου 2006 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

- υπογραφή -

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος